

**Sijoitusrahastojen ja niiden
osuudenomistajien verotuksen
erityiskysymykset
kansainvälisissä tilanteissa –
väitöskirjatutkimuksen esittely**

**Vero-oikeuden tutkimuksen päivä 13.5.2022
Jenny Siren
Tampereen yliopisto**

Väitöskirjan aihe

- Sijoitusrahastojen ja niiden osuudenomistajien verotuksen kansainvälisten tilanteiden erityiskysymykset Suomen verolainsäädännön näkökulmasta
  - Sijoitusrahastolla/rahastolla tarkoitetaan tässä laajasti erilaisia yhteistä sijoittamista varten muodostettuja varallisuusmassoja, ei kotimaisen lainsäädännön mukainen sijoitusrahaston käsite
- Tutkimuksessa tarkastellaan tiettyjen viime aikoina voimaan tulleiden verolainsäädännön muutosten ja EU-oikeuden vaikutuksia rajat ylittävien rahastosijoitusten verotukseen
- Tarkastelu kotimaisten ja ulkomaisten rahastojen sekä niiden Suomessa asuvien sijoittajien verotuksessa

Sijoitusrahastojen sääntelystä

- Sijoitusrahastotoiminnan sääntelyn kokonaisuudistus vuonna 2019
  - Uusi sijoitusrahastolaki, jossa tunnistettiin ensimmäistä kertaa kotimaisessa lainsäädännössä myös alarahastorakenteet
  - Erikoissijoitusrahastojen sääntelyn eriyttäminen vaihtoehtorahastojen hoitajista annettuun lakiin
- Uusi TVL 20 a § voimaan vuoden 2020 alusta
  - Tavoitteena selventää rahastojen verokohtelua muuttuneen yksityisoikeudellisen sääntelyn vuoksi, ja
  - vastata EU-oikeuden asettamiin vaatimuksiin rajat ylittävien sijoitusten verokohtelulle

TVL 20 a §

- Pykälän säätämällä tavoiteltiin sen selkeyttämistä, milloin ulkomainen rahasto rinnastetaan kotimaiseen sijoitusrahastoon tai erikoissijoitusrahastoon → milloin voi saada verovapaata tuloa Suomesta
- Oikeustila kuitenkin edelleen epäselvä eikä TVL 20 a § sen käyttöön ottamisen jälkeen tulleen Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa ole EU-oikeudenmukainen:
  - EUT:n ratkaisu asiassa C-156/17, Köln-Aktienfonds Deka
  - EUT:n ratkaisu Suomea koskevassa asiassa C-342/20, A SCPI (TVL 20 a §:n vaatimus rahaston sopimusperusteisuudesta)

Sijoitusrahastojen verotuksen haasteista rajat ylittävissä tilanteissa

- Tavoite rahastojen kautta saatavan tulon yhdenkertaisesta verotuksesta – rahastojen verovapaus
- Rahastojen läpinäkyvyys/läpivirtaavuus verotuksessa
  - Näistä seuraa esimerkiksi:
    - Rinnastamisen haasteet
      - Rahastojen oikeudellisten muotojen erot eri maissa
        - Suomessa sopimusperusteisia, mihin rinnastetaan ulkomaiset yhtiö- ja trustimuotoiset rahastot?
      - Muut verovapaudelle lainsäädännössä asetetut edellytykset
        - Milloin esimerkiksi voitonjakovaatimuksen katsotaan täyttyvän?
    - Kysymys oikeudesta verosopimusetujen saamiseen
      - Onko rahasto verosopimussubjekti ja oikeutettu verosopimusetuihin vai pitäisikö edut myöntää suoraan sijoittajalle?

Sijoitusrahastojen verotuksen erityiskysymyksistä

- Tutkimuksen kohteena tietyt ajankohtaiset rahastojen verotuksen erityiskysymykset, joiden taustalla toisaalta OECD:n BEPS-hankkeen ja ATA-direktiivin säännösten kansallisen implementoinnin myötä Suomessa käyttöönotettu tai muutettu lainsäädäntö
  - **Hybridijärjestelyitä** koskevat säännökset ja **väliyhteisölainsäädännön** muutokset ja näihin liittyvät erilaiset määräysvallan käsitteiden tulkintaongelmat
  - Verotusoikeuden syntyminen **tosiasiallisen johtopaikan** perusteella
- EU-oikeuden takaamien perusvapauksien vaikutus rahastosijoittamisen verotukseen
  - Etenkin pääomien vapaan liikkuvuuden soveltamiseen liittyvien tilanteiden ja tulkintakysymysten määrä lisääntynyt

Tutkimuskysymykset ja metodi

- 1) Miten kotimaisen rahaston ulkomaisista sijoituksista saamia tuloja kohdellaan rahaston ja sen kotimaisen osuudenomistajan verotuksessa?
  - 2) Miten kotimaisen sijoittajan ulkomaisesta rahastosta saamia tuloja kohdellaan verotuksessa?
  - 3) Miten ulkomaisen rahaston Suomeen tekemiä sijoituksia kohdellaan verotuksessa Suomessa?
- Näiden lisäksi artikkelikohtaisesti tarkentavia tutkimuskysymyksiä
  - Tutkimusmetodina ensisijaisesti lainoppi
    - Täydentävänä metodina myös oikeusvertailu

Tutkimuksen rakenne

- Artikkeliväitöskirja
  - Yhteenveto-osa (tutkimuksen kysymyksenasettelu, metodien kuvaus, rahastoihin ja rajat ylittäviin rahastosijoituksiin liittyvien verotuksellisten lähtökohtien kuvaaminen (rahastot verosubjekteina ja verosopimusten soveltuminen), tutkimustulosten yhteenveto)
  - Neljä-viisi erityiskysymystä koskevaa artikkelia
- Alustavat artikkelien aiheet:
  1. Rajat ylittävät hybridijärjestelyt rahastosijoituksissa
  2. Väliyhteisölainsäädännön soveltuminen ulkomaiseen rahastoon sijoittavan kotimaisen sijoittajan verotuksessa
  3. Tosiasiallisen johtopaikan sääntelyn soveltuminen rahastosijoituksissa
  4. EU-oikeuden asettamat vaatimukset rahastosijoitusten verotukselle rajat ylittävissä tilanteissa

Aiheen aiempi tutkimus ja lähdeaineisto

- Tomi Viitalan väitöskirja *Tax treatment of investment funds and their investors within the European Union* vuodelta 2004
- Kotimainen sijoitusrahastojen verotuksen viime aikainen tutkimus keskittynyt pääasiassa EU-oikeudellisiin kysymyksiin
  - Näiden hyödyntämisen ongelma se, että valtaosa tutkimustuloksista ei päde nykyisessä sääntely-ympäristössä
- Kansainvälistä tutkimusta ja lähdemateriaalia EU-oikeudellisista kysymyksistä ja artikkeleissa käsiteltävistä erityiskysymyksistä

Ensimmäinen artikkeli – Rajat ylittävät hybridijärjestelyt rahastosijoituksissa

- Laki rajat ylittävien hybridijärjestelyiden verotuksesta voimaan vuoden 2020 alussa, käänteisiä hybridiyksiköitä koskeva 8 a § voimaan 2022 alussa
  - Perustuu ATAD:iin ja OECD:n BEPS-hankkeen suositukseen → vastaavaa sääntelyä laajasti myös muissa valtioissa
- Koskee lainkäyttöalueiden verolainsäädäntöjen eroista johtuvia vajaanverotustilanteita, jotka muodostuvat ns. *hybridielementin* takia
  - Hybridilailla rajataan pääasiassa menon vähennyskelpoisuutta, toissijaisesti säädetään tulon lukemisesta veronalaiseksi
- Rahastot usein verovapaita/verotuksessa läpinäkyviä sijaintivaltiossaan ja niitä koskeva sääntely vaihtelee merkittävästi valtioittain → mahdollisia hybriditilanteita
- Tutkimuksen kohteena hybridisäännösten soveltuminen suomalaisten tai ulkomaisten rahastojen ja niiden kotimaisten osuudenomistajien verotuksessa

Kiitos!

Jenny Siren
väitöskirjatutkija
Tampereen yliopisto
jenny.siren@tuni.fi